

האם היה כדאי לנסוע למונטריאול?

היה כדאי

חו תיאוריה חדשה: הספורט האולימפי נוצא בחוכמו את זרע הפרענות הטוטאליטאריות, שהוא מתאים להשקפת העולם קוט" לת"המוחה של הרודנים. שהוא גורם ל" רובוטיזציה של האנושות.

בוודאי, הספורט יכול להיות כזה. ייתכן שבכמה מדינות הוא אכן הפך כזה. אך לגבי מיליוני בני-אדם ברחבי כדור-הארץ, הספורט הוא עדיין מה שהיה בעיני היוונים, שהמציאו את האולימפיאדה: פיתוח יופיו של הגוף האנושי, עידוד חיובי של התחרות האנושית, יצירת איוון בין הגוף והרוח.

איריאלים אלה נשארו יפים ונכונים, גם כעבור אלפי שנים — אה אם בכמה ארצות הם מעוותים כדאי מישראל רודנים. וכי יש אי-דיאל בעינים שאינו מנוצל, הרבה או מעט, כדאי בני-כדור? למען האיריאל, היה כדאי לנסוע.

אין פירוש הדבר שפיתוח הפעילות הספורטאית בצורה נמרצת ומכוונת היא תכונה טוטאליטארית פסולה. ואין פירוש הדבר שאנו צריכים להשלים עם הנחות המשוועות של הספורט הישראלי.

ההנחה, האדישות, הלא-איכפתיות היבירוקרטי, השחיתות המפלגתית, הגנורות על הספורט הישראלי ניוון וריפיון, באו לידי גילוי בבחינה של מונטריאול. היה כדאי לנסוע למונטריאול גם כדי להיווכח בכך.

לפני שנים הצעתי בכנסת להקים מיניסטריון מיוחד לענייני ספורט ונוער. מישרים דים כאלה קיימים לא רק במישטרים מן הסוג הנפסד, אלא גם במדינות דמוקרטיות רבות. אם תתקבל ההצעה אחרי ביויונות מונטריאול וגם אם לאו — ברור כי דרוש שינוי יסודי בגישה הציבורית אל הספורט. בזכות שינוי כזה אפשר להביא הרבה נימוקים צדיים: ביטחוניים, חברתיים, תעמולתיים. אבל הנימוק העיקרי הוא זה: הטמון באימרה הלאטינית העתיקה: נפש בריאה כגוף בריא. יש צורך בתשתית בריאה של ספורט המוני בבתי-הספר, במועדונים, לצעירים ולמבוגרים.

האלוף האולימפי, העומד על הכן והמר-כין את ראשו לקבלת מדליית-הזהב, אינו אלא נציג עליון של מערכת רחבה — חוד הפיראמידה המעיד על רוחב בסיסה. היה כדאי לנסוע למונטריאול כדי לחיזק בכך.

הטענה העדיונה, הסופית, נגד ה-אולימפיאדה: שזוהי היסטריה עול-מית, ירידה למכנה המשותף הנמוך ביותר, התנגשות כל היצרים הלאומיים השפלים. מעין פארפראזה לפסוקו המפורסם של קארל פון-קלאוויץ: המשכת המלחמה ב-אמצעים אחרים. או מה?

האולימפיאדה אינה יוצרת אינסיטינקטים אלה. היא מספקת להם פורקן חיובי, שאינו מזיק לאיש. הכוונת הקאמולית מחייבת את הקרב באל המביא במשך כמה ימים לפורקן ה-תשוקות המיניות הכמוסות של המאמינים. לפי אותו הגיון יש להיב את ה-אולימפיאדה המספקת, במשך שבועיים, פורקן להתלהבות הלאומית של המיליונים. הדגלים מתנופפים, ההימונים מרטיטים את הלבבות, האלופים עורכים מלחמה סימלית בשם העמים היריבים, כמו דויד וגוליית בגבול פלשת.

אם ניתן לתעל את התוקפנות האנושית לאפקים כה בלתי-מימיקים, ולרתום אותה להתחרות חיובית — מה רע בכך? הלוואי וכל ההתחרות בין ארצות-הברית וברית-המוצות, בין תורכיה ויוון, בין הכושים והדרום-אפריקאים, יכלה להיערך במיגר-שיהמשחקים ובבריכות-השיחה!

מתוך הלחם על היום שבו ייערך ה-מאבק היחיד בין יהודים וערבים, בין ישראלים ולסטינים, יעוד מגישר-הכדורגל ובין מתיקני האתלטיקה. זה עדיף גם על תחרויות נוסח אנטבה. וגם מישום כן כדאי היה לכת למונטריאול.

התיקשורת העולמיים, נוצר גם בהם, לא פעם, רישם דומה. אנחנו מעצמה צבאית. מיבצענו מרת-קים את העולם. אנחנו מתמודדים באי-עם העולם כולו. אנחנו מנהלים מלחמה גלובאלית נגד ברית-המוצות. מלכת-היוסי שלנו היא מיס תבל. כך צריך להיות.

אז למה לא קיבלנו כמונטריאול לפחות טז מדליות-זהב, כמו גרי מניה המיזרחית המושתנת? משהו לא בסדר כאן. יש מהדל. אסור היה לנסוע.

האמת הפשוטה היא שאנחנו מדינה קטנה, מדינה של שלושה מיליון, ותפסנו את מקומנו ליד מדינות אחרות בגודלנו, שלא

„לעזאזל! ב-13.04 שניות היא גנבה לנו הצגה של שנה שלמה!“

השיגו אף מדליית-ארד מיסכנה אחת. נכון, אנחנו מצטיינים בשטחים מסויי-מים. הרבה מעל לפרפורציה הטיבעית. יש לנו חיילים מצויינים, וחתיכות נהדרות. חיילים. מפני שגורלנו הלאומי גזור עלינו. לפי שעה, הגון על קיומנו ככוח הנשק. חתיכות. מפני שהיהדות עירבבה תערובת בלתי-רגילה של גזעים.

למרבה הצער, לא העניקו לנו הטבע והגזר תנאים טובים כללה להצטיינות ספורטאית. האם כינגד זה היינו צריכים להחרים את המיפגש הספורטאי? אילו נתקבל עיקרון זה בעולם, היו משתתפות באולימפיאדה תריסר מדינות. אכזר הרי העיקר הוא להשתתף, לא לנצח.

מובן שאפשר להתגבר על היעדר התנאים הטיבעיים. אפשר ליצור תנאים מלאכותיים. כמה מן המדינות הטוטאליטאריות ריות עשו זאת. הן השקיעו מאי מצים עצומים בפותוח ענפי ספורט, יצרו אלופים כוח.

למען האומה ו/או הסוציאליזם ניכפה על האלופים-המיועדים לחיות חיי-כלב, ל-התאמן כמו רבובים. להתייחס אל הספורט כפי שהייל-קומנדו מתייחס אל המלחמה. על הנשים נגזר להשחית את צורתן הנשית על-ידי הרמת-משקלות ולנהוג כמכוונות. כמה מן הפילוסופים האנטי-ספורטאים שצצו בשבועיים אלה כמו פטריות (בעי קר בארצות השפסידו בתחרויות), אף פית-

די להציג את השאלות, כדי לדעת את התשובות.

במונטריאול '76 היו התשובות בטוחות עוד יותר. ביגלל מינכן '72, ערב האולימפיאדה היה גוש בארץ ויכוח. מה לעשות כדי להזכיר את ה-טרגדיה היא? האם לתבוע הפגנה גדולה של הודעות, עצרת-זיכרון מטעם האולימפיאדה כולה? האם למחות על הסירוב ולהקים שערוייה, או להסתפק בהפגנה שקטה. פס שחור על הדגל, או סרטים שחורים על ביגדי ה-ספורטאים הישראליים? **ביום, אחר מעשה, ברור כי צדק**

רגע שד מתיחות עליונה: אסתר רוט-שחמורוב מתקרבת לקר הגמר בריצת-משוכות של 100 מטר. הגציר גה היחידה של ישראל שהגיעה עד לגמר במיקצוע כלשהו. האשה מס' 6 בעולם כולו במיקצוע זה.

רגע של התרגשות אמיתית: אסתר רוט-שחמורוב מדברת בטלוויזיה אל עשרות מיליוני אמריקאים. בקול הססני, באנגלית רצוצה, היא מבטאת דברים פשוטים. כל שומע חש בביטחון מוחלט שהם באים מן הלב.

באנו, מפני שרצו למונע מאי תנו לבוא. אנחנו מחליפים ברכות עם הספורטאים הערביים. איננו שונאים איש. אבל לא נרמין ראש ודא ניכנע.

מלים פשוטות, כנות, החודרות ישר אל הלב. דווקא מפני שלא נאמרו בשטף, כי כישרון השמנוני של תועמלן מיקצועי. אי-אפשר היה שלא לכבד את הצעירה הזאת, שעברה את הגיהנום של מינכן, ש-בנתה את חייה הספורטיביים מחדש, ש-הגיעה שוב כדי להתחרות.

מישפטים מעטים אלה היו שווים יותר להצגת דמותה של ישראל בעולם, מאשר מאה נאומים מבריקים של אבא אבן באנג' לית מזהירה, או אלף נאומים של שיממון פרס באנגלית עילגת. **אסתר שחמורוב היתה נציגה כדכנו — פשוטה, אנושית, צנועה, כתייומנית, מעוררת-יכבוד. הישראלית היפה.**

האם היה כדאי לנסוע למונטריאול? נדמה שהתשובה טמונה בדקות המעטות של אסתר שחמורוב בטלוויזיה האמריקאית — ובמאות המאמרים על אסתר בעיתונות הורה, שבהם התבטאה באותה צורה. **היה כדאי.**

ל חסר-האיוון של הרוח הישראלי לית הגיע שוב לביטוי ביחס אל ה-אולימפיאדה.

תחילה — היסטריה של התרגשות. ה-טלוויזיה הפכה מרכז החיים. כל שאר ה-נושאים נדחקו אל מחוץ למסך. הישראלי המצוי זנח עבודה ומישפחה, קולנוע ו-מיסעדה. הוא צפה במישחקים יומם ולי-לה. אילו שודרו במשך 24 שעות רצופות ביממה, שיבעה ימים בשבוע, היה ישראלי-מצוי זה יושב דבוק לכורסתו. **לאחר-כך — ריאקציה שך קיי טרויים. לא היה שווה. לא היה כדאי. כיוון לאומי. כיוון כסף. שחיתות. גועזינפשו.**

האינטלקטואלים חששו תחילה לפתוח את הפה. אבל כאשר נשבר הגל, שפכו את הדיו בתאווה. הצגה אבסורדית. סגידה ל-אלילים פגאניים. התבהמות המונית. סימי טום מאורגן. כמה טוב שאנחנו, האינטלקטואלים, איננו כאלה. כמה טוב שאנחנו יוצאים מן הכלל, עדינים יותר, מתוחכמים יותר, נעלים יותר. **המסקנה: לא היה כדאי לנסוע.**

היסטריה שד ההתחלה והקטירות של הסוף מחטיאים שניהם את המטרה. האם היתה ישראל צריכה להופיע ב-אולימפיאדה? בוודאי שכן. איי אפשר היה שלא. האולימפיאדה היא מיפגש כביר של עמים ומדינות. מיפגש של אלפי ספורטאים. בני כל האומות. מיפגש מרחוק של מאות מיליוני בני-אדם. המשתתפים באירוע באמצעות כלי-התיקשורת. האם יכלה ישראל להיעדר? האם יכלה שלא להניף בה את דגלה?